FÂTİHA SÛRESİ VE İÇERİĞİ

[Türkçe]

سورة الفاتحة ومضمونها

[باللغة التركية]

Muhammed Şahin

محمد شاهين

Tetkik eden: Ümmü Nebil

مراجعة: أم نبيل

Rabva Semti İslâmî Dâvet Bürosu

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

1432 - 2011

IslamHouse.com

Hamd, yalnızca Allah'adır. Salât ve selâm da Peygamberimiz Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'edir.

İnsanda iki kuvvet bulunur:

1. İlmî-nazarî kuvvettir.
2. Amelî- iradî kuvvettir.

Eksiksiz mutluluğu ise; ilmî ve iradî iki kuvvetin tam olmalarına bağlıdır. İlmî kuvvetin tam olması ise, ancak kişinin yaratanını, isim ve sıfatlarını, kendisine ulaşılacak yolları ve bu yolları yıkacak âfetleri, bizzat kendisini ve kusurlarını bilmesinden geçer.

İşte kişi bu bilinmesi gereken temel kurallara vakıf olmasıyla ilmî kuvvetini tam kazanmış demektir. İnsanlar içerisinde en bilgili kimse, işte bunları en İyi bilen ve bunları en iyi anlayan kimsedir.

Kişinin ilmî-iradî kuvvetinin tam olması, ancak Allah Teâlâ'nın haklarına riâyet etmesi, ihlâs ve doğrulukla yerine getirmesi, istikâmette ve ihsanda bulunarak ve nankörlük yapmayarak ve haklarını yerine getirirken O'nun huzurunda âciz olduğunu bilerek yerine getirmesiyle ortaya çıkar.

Şu var ki, kendisi bu hizmeti yerine getirmeyi asla vazgeçilmez bir ilke olarak görür.Çünkü kendisi de biliyor ki, Allah Teâlâ'nın hakları, kendi hakları gibi değildir.

Söz konusu bu iki kuvvetin tam olması da ancak Allah Teâlâ'nın yardımı ile mümkün olur. Allah Teâlâ'nın bazı kullarına hidâyet ettiği gibi, kendisinin de dosdoğru yola iletmesine ve doğru yoldan çıkartmamasına ihtiyacı vardır. İlmî kuvvetin bozulmasıyla sapıklığa kayar; amelî kuvvetin bozulmasıyla da Allah Teâlâ'nın gazabına uğrar.

Dolayısıyla insanın mutluluğunun eksiksiz oluşu; ancak bunların hepsini bulundurmakla tamamlanır.Şüphesiz ki Fâtiha Sûresi bunları içerisinde bulundurmuş ve muntazamlığını eksiksiz olarak gözler önüne sermiştir.

Nitekim âyet-i kerimede:

﴿ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٢﴾ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴿٣﴾ مَٰلِكِ يَوْمِ ٱلدِّينِ ﴿٤﴾ ﴾

[سورة الفاتحة الآيات: ٢ – ٤]

"Hamd âlemlerin Rabbi, Rahmân, Rahîm, dîn gününün sahibi Allah'adır." [1]

Diye buyrulmuştur ki, bu ilk olan aslı içeriyor.Yani Rab Teâlâ'nın varlığını, isimlerini, sıfatlarını ve fiillerini bilmeyi içeriyor

---

[1] Fâtiha Sûresi: 2-4

Bu sûrede zikri geçen isimler ise, **"el-Esmaü'l-Hüsnâ"**nın kökleridir. Bunlar da "Allah", "Rab" ve "Rahmân" isimleridir.

"Allah" ismi; uluhiyetine dâir olan sıfatları içerir.

"Rab" ismi; rububiyetine dâir sıfatları içerir.

"Rahman" ismi de; ihsanına, cömertliğine ve iyiliğine dâir sıfatlarını içerir.

O'nun isimlerinin anlamları, işte bu minvalde dönüp dolaşır.

﴿إِيَّاكَ نَعۡبُدُ وَإِيَّاكَ نَسۡتَعِينُ ۝٥﴾ [سورة الفاتحة الآية: ٥]

"Ancak sana kulluk eder ve ancak senden yardım isteriz."[1]

Âyetine gelirsek; bu da kendisine ulaşılacak yolu bilmeyi içerir. Bu, kuşkusuz Allah Teâlâ'nın istediği ve sevdiği doğrultuda, sadece O'na kulluk etmek, O'na ibâdet ederken de sadece O'ndan yardım istemektir.

﴿ٱهۡدِنَا ٱلصِّرَٰطَ ٱلۡمُسۡتَقِيمَ ۝٦﴾ [سورة الفاتحة الآية: ٦]

"Bizi dosdoğru yola ilet"[2]

Âyeti ise; kulun ancak bu dosdoğru yolda istikâmet üzere bulunduğu zaman saâdete ulaşacağını ve Rabbi Teâlâ onu hidâyete ulaştırdığı zaman ancak istikâmette olacağını beyan etmektedir.

Tıpkı Allah yardım etmese, Allah Teâlâ'ya ibâdet edemeyeceği ve O'nu hidâyete iletmese, istikâmet bulamayacağı gibi.

﴿صِرَٰطَ ٱلَّذِينَ أَنۡعَمۡتَ عَلَيۡهِمۡ غَيۡرِ ٱلۡمَغۡضُوبِ عَلَيۡهِمۡ وَلَا ٱلضَّآلِّينَ ۝٧﴾ [سورة الفاتحة الآية: ٧]

"O kendilerine nimet verdiğin mutlu kimselerin yoluna; o gazaba uğramışların ve o sapmışların yoluna değil."[3]

Âyeti ise; her iki tarafın da dosdoğru yoldan saptıklarını ortaya koymaktadır.

Bir taraf sapıklığa girerek ilmi ve inancı fesada uğratmışlardır, diğer taraf ise, gazaba uğrayarak gâyelerini ve amellerini fesada uğratmışlardır.

Sûrenin baş kısmı rahmet, ortası hidâyet ve sonu da nimettir.

İşte kul, nimetten aldığı haz kadar hidâyetten de o ölçüde haz alır. Hidâyetten aldığı haz kadar da rahmetten haz alır.

Dolayısıyla işlerin hepsi, O'nun nimetine ve rahmetine dönmüş oluyor. Nimet de rahmet de, O'nun rububiyetinin gereksinimlerinden sayılır. Bu sebeple O'nun,

---

[1] Fâtiha Sûresi: 5
[2] Fâtiha Sûresi: 6
[3] Fâtiha Sûresi: 7

rahmet eden ve nimetler bahşeden olduğunda şüphe yoktur. Bu aynı zamanda O'nun ilâh olduğunun da göstergesidir.

İnkarcılar O'nu İnkâr etseler ve müşrikler de O'na ortaklar koşsalar bile O, hak olan tek ilâhtır.

O halde her kim Fatiha Sûresi'ni, anlamlarını gerek ilim ve marifet olarak, gerekse amel ve hâl olarak anlamışsa, en şerefli ve yüce nasibin hepsini elde etmiştir.

Bununla beraber o kimsenin ibâdeti de, avamın ibâdetinden çok yüksek bir konuma yükselmiş demektir.